

S. 31.12 '35

K e r t o m u s

koekaiivauksesta Saaksmäen Uittamon tilan maalla
kesäk. 14-16 p:nä 1935. Liitteinä 2 karttaa ja
3 valokuvaa.

Toukokuussa 1935 toi tohtori Eino Jutikkala tilanomistaja Paavo Alfthanin lahjoituksena Kansallismuseoon rautaiset kuolaimet (KM 10051), jotka oli löydetty sannanotossa Saaksmäen Uittamon tilan maalta, saunan ja navetan välisestä mäestä. Samasta paikasta oli jo aikaisemminkin saatu löytöjä, jotka kuitenkin eivät ole ajaltaan määrättävissä, nim. veitsen katkelma ja palaneen luun paloja (KM 9345;1-2). Nyt saadut kuolaimet näyttivät rautakautisilta (kansainvaellusaikaa?) ja antoivat siten aiheen otaksua että löytöpaikalla olisi esihistoriallinen muinaisjäännös. Paikalla kesäkuun 14-16 p:nä 1935 suoritettu tutkimus osoitti kuitenkin ettei niin ole laita.

Uittamon tila on Saaksmäen n.s. Saarioispuolella, Kuurilan asemalta n. 7 km:n päässä, Rautunselän ja ² Saarimäenjärven välisen salmen itärannalla. Navetan ja saunan takana, aivan talon lähellä on mäki, jonka laki on n. 9-10 m läheistä järven (Rautunselän) pintaa ylempänä. Aivan saunan takana on santakuoppa, jonka reunassa paikalle saapuessani näkyi nokea ja kiveystä. Kun sannanotto

parhaallaan jatkui, oli välttämätöntä tutkia ainakin kuopan reu-
nat. Yhteensä kaivettiin sitä varten runsaasti 20 m:n² alue.

Kuopan NO-kulmassa (ks. karttaa N:o 2) näkyi kuten yllä-
mainittiin poikkileikkauksessa kiveystä, ja paljastuikin siinä
kaivauksen kestäessä eräänlainen rökkiö, ladelma kiviliuskoista,
jotka ilmeisesti olivat paloja viereisestä suuresta louhitusta
kivestä (ks. karttaa N:o 2). Tilapäinen, louhittaessa muodostu-
nut, ei ladelma kuitenkaan ollut sillä sen kivien välissä oli
savea, jota ei muualla ympäristössä tavattu, sekä nokea ja luun-
paloja. Suuruudeltaan se oli n. 1½ m läpimitaten, mutta oli
osa soranotossa jo hävitetty. Kivet olivat 2-3 kerroksessa.
Ympäri - niinkuin kivien välissäkin - oli runsaasti nokea ja
luunpalasia. Kivien päältä löytyi rautapadan reunapala ja hahlojen
kappale. Ladelma on siis ollut lietenä, ja sen paikka on näh-
tävästi valittu huomioonottaen viereisen suuren kiven tarjoama
suoja. Missä olosuhteissa ja milloin tulisija on tehty jää rat-
kaisematta. Esihistoriallinen se ei missään tapauksessa ole, mut-
ta ei aivan uusikaan päätellen jo päälle kasautuneen maakerroksen
vahvuudesta. Se oli niin vahva, ettei ladelmasta ollut mitään
merkkejä maanpinnalla näkyvissä.

Muu kaivausalue - lukuunottamatta siis rökkiön välitöntä
ympäristöä - osoittautui löydöttömäksi. Vain nokea tavattiin run-
saasti koko kaivetulta alalta.

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1935.

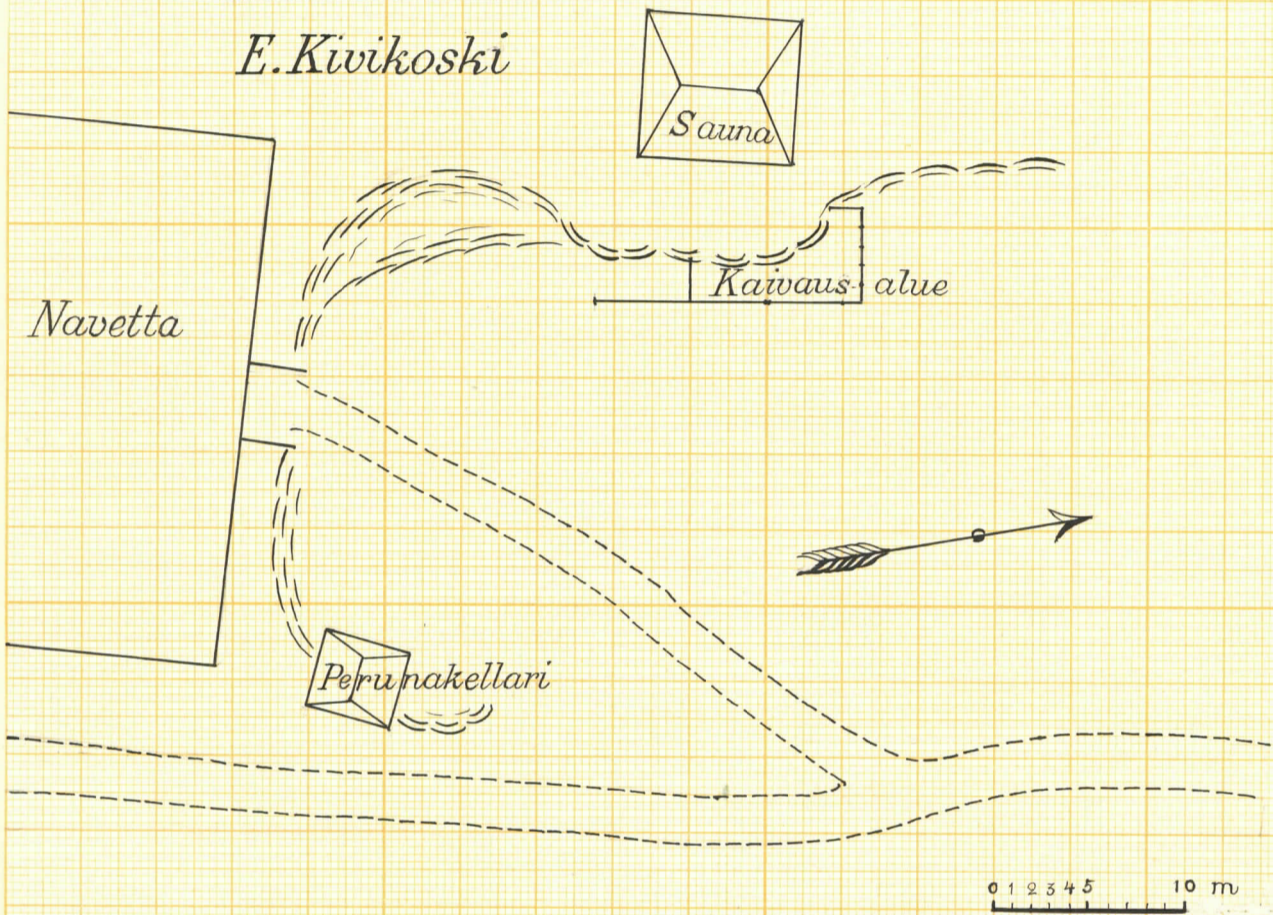
E. Kivikoski.

Sääksmäki, Uttamo

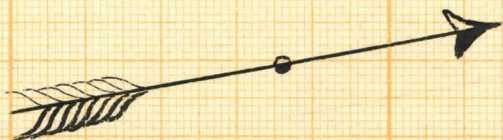
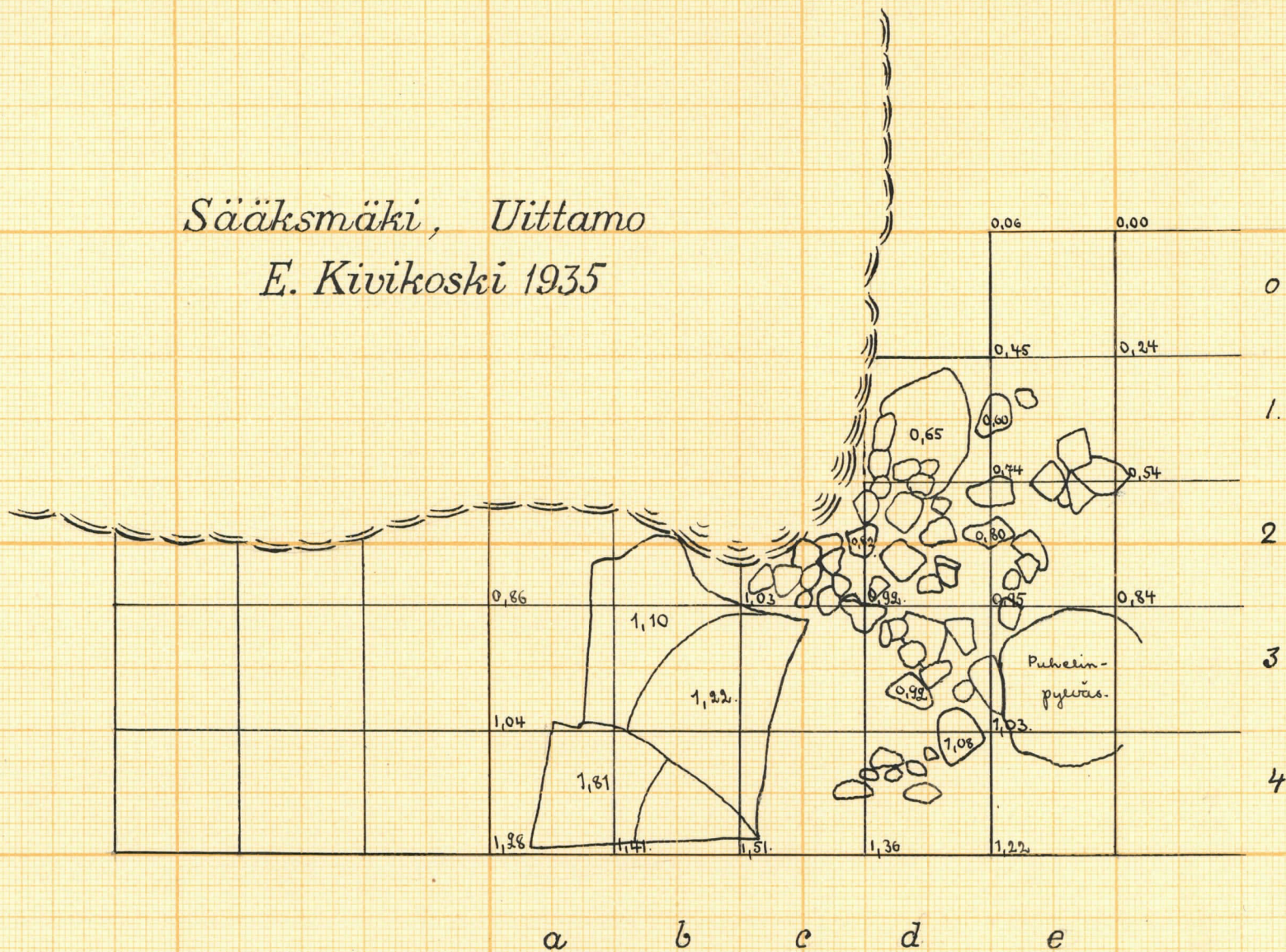
Kartta N° 1.

Kaivaus 1935

E. Kivikoski

Sääksmäki, Uttamo
E. Kivikoski 1935

Hiekkakuoppa saunan
takana. Oikealla na-
vetan pääty.

Levy 10095.

Kiviladelmä S:stä
päin.

Levy 10094

Kiviladelmä N:stä
päin.

Levy 10093